

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НОВОСТРІЛИЩАНСЬКИЙ ОПОРНИЙ ЛІЦЕЙ імені МИКОЛИ ЛЕБЕДЯ

Бібрськоїміської ради Львівського району Львівської області

81714, смт.НовіСтрілища, вул. Шевченка, 9; тел. (+38 032) 39-69-160

e-mail: novystrilyscha@ukr.net

ЄДРПОУ 22351384

НОВОСТРІЛИЩАНСЬКИЙ ОПОРНИЙ ЛІЦЕЙ імені МИКОЛИ ЛЕБЕДЯ

Звіт про результати моніторингового дослідження якості освітнього середовища, показників якості виховного простору

Укладачі:

Турчин О.М. – директорка, вчитель української мови та літератури

Липа О.І. – заступник директора з виховної роботи

Гірняк О.В. – педагог-організатор

Стецик О.І. – вчитель інформатики

Нові Стрілища
2025 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Організація дослідження.....	6
РОЗДІЛ 2. Аналіз результатів дослідження.....	10
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	37

ВСТУП

Виховний простір – це духовний простір учня і педагога, простір культури, що впливає на розвиток особистості. Це простір соціальних, культурних, життєвих виборів особистості, яка самореалізується у різних виховних середовищах. У сучасній українській школі виховний простір – національний, демократично-організований та відкритий. Тільки демократичні відносини у шкільній спільноті створюють кожному учневі можливості для самоствердження та забезпечують безперешкодні умови для вияву активності й самореалізації, а опора на національні традиції та відкритість, на культуру інших народів, передусім всеєвропейської спільноти, дає змогу вихованцям сформувати свою ідентичність.

Щоб забезпечити якісне виховання учнів, виховний простір має бути:

●**безпечний:** побудовані у школі відносини не шкодять фізичному, психічному і духовному здоров'ю учасників освітнього процесу. У школі гарантуються комфортні для учнів умови виховання (дотримання норм теплового, харчового, робочого (гранично допустиме навчальне навантаження на учня) режимів), безпечний поведінковий режим, відсутні осередки, де культивують шкідливі звички, забезпечена правова і психологічна підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем;

●**сповнений довіри:** чесні відносини між учасниками освітнього процесу у школі дають змогу їм покладатись один на одного, солідаризуватись та співпрацювати для досягнення суспільно значущих і особистих життєвих цілей та у розв'язанні наявних проблем;

●**демократичний:** гарантоване право участі в житті освітньої спільноти: не обмежується свобода висловлювання, є можливості висловити власну думку щодо справ, які впливають на особисте та шкільне життя, дієво працюють органи громадського врядування, діти визнаються повноправними носіями прав і обов'язків, що відповідають їхньому віку, батьки –

рівноправними учасниками освітнього процесу, педагоги зважають на думку учнів і батьків, представники учнів і батьків беруть активну участь у педрадах, нарадах при директорі, щорічних зборах колективу школи;

●**патріотичний:** панує повага до державної мови, забезпечуються можливості пізнати славні сторінки історії України, досягнення української культури, здобути досвід громадянської поведінки, відповідального ставлення до навколишнього природного і культурного середовища;

●**культуротворчий:** використовуються активні та інтерактивні методи навчання, працюють бібліотека, наукові гуртки, спортивні секції, мистецькі студії, проводяться змагання, турніри, олімпіади, конференції, забезпечується розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів виховного процесу;

●**відкритий (інклюзивний):** є умови для навчання дітей з інвалідністю, пересування шкільними приміщеннями дорослих з інвалідністю, зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість, є школи/громади – партнери.

У ліцеї 8 квітня 2025 року було проведено моніторингове дослідження, яке мало на меті оцінити якість освітнього середовища ліцею на придатність для виховання.

Завдання дослідження якості освітнього середовища як виховного простору у загальноосвітніх навчальних закладах Львівщини:

- оцінити відповідність освітнього середовища ЗЗСО характеристикам виховного простору, визначеним Стратегією розвитку освіти Львівщини до 2027 року, а саме: безпечне, сповнене довіри, демократичне, патріотичне, культуротворче (розвивальне, такий, спроможне мотивувати пізнавальну діяльність), відкрите (інклюзивне);
- окреслення кола потреб закладів, де проводиться е-анкетування, та визначення напрямів їх співпраці з іншими соціальними інститутами у справі виховання;
- стимулювання росту професійної компетентності педагогічних працівників як виховників;

- отримання об'єктивної інформації про адекватність результатів виховання ресурсам, що вкладаються в організацію виховної роботи;
- визначення перспективних і актуальних напрямів регіональної освітньої політики у сфері виховання.

Подані у цьому звіті результати дослідження призначені для:

- ✓ Львівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти: використати результати дослідження для оцінки якості виховного простору освітнього закладу, а також спланувати підвищення кваліфікації;
- ✓ педагогічних працівників як виховників: вивчити ефективність застосування розроблених для характеристики та опису виховного простору ЗНЗ інструментів – електронні анкети учнів 4-их, 8-их та 10-их класів, анкети педагогічних працівників, анкети батьків;
- ✓ відділу освіти: на основі об'єктивної оцінки стану виховного простору освітнього закладу визначити ефективність прийнятих в ділянці виховання управлінських рішень;
- ✓ шкільної спільноти: завдяки проведеному дослідженню визначити актуальні проблеми у взаємостосунках різних груп учасників освітнього процесу та розробити пропозиції для чинної шкільної програми виховання.

Аналіз звіту моніторингового дослідження буде корисним для педагогічного колективу школи, батьків та вихованців. Врахування результатів моніторингу якості виховного простору допоможе в організації превентивної роботи в ліцеї, плануванні виховних справ згідно з очікуванням спільноти, організації взаємодії між всіма учасниками виховного простору.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дане дослідження якості освітнього середовища, як виховного простору проводилось в рамках заходів, передбачених проектом «Оцінювання якості освітнього середовища: е-інструментарій вимірювання показників», відповідно до наказу Департаменту освіти і науки Львівської обласної держадміністрації «Про оцінювання якості освітнього середовища закладів загальної середньої освіти Львівської області» від 07.02.2025 року № 02-01/01/42 та наказу ліцею «Про створення робочої групи для вимірювання в е-форматі показників якості освітнього середовища та аналіз його результатів» від 20.03.2025 року № 36.

Виконавці дослідження ставили перед собою наступні ключові запитання:

1. У якій мірі освітнє середовище ліцею убезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (*безпечний виховний простір*)?

2. Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють одне одному (*виховний простір, сповнений довіри*)?

3. Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ліцею (*демократичний виховний простір*)?

4. У якій мірі учні ліцею залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, членства у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (*виховний простір патріотичний та культуротворчий*)?

5. Наскільки спільноти ліцею відкриті для партнерства (*відкритий виховний простір*)?

Для конкретизації відповідей на ці запитання використовувалися такі критерії:

1. Відповідність організації освітнього середовища ліцею вимогам безпеки (*безпечний*)

2. Актуальність визначених педагогами завдань освітньої програми та ефективність реалізації цих завдань (*патріотичний, культуротворчий*).

3. Корисність (потрібність) запланованих і проведених шкільних виховних справ (проектів) для учнів (*патріотичний, культуротворчий*)

4. Відповідність управління ліцею та стилю спілкування працівників школи з учнями і батьками демократичним принципам (*сповнений довіри, демократичний*).

5. Можливості участі учнів, батьків та громадськості, місцевих громадських об'єднань у плануванні і проведенні виховних справ (проектів) (*сповнений довіри, відкритий*).

Дослідження проводилось методами:

- Анкетування. Анкету виконували учні 4-го, 8-го, 10-го класів, батьки цих учнів та педагогічні працівники.
- Аналіз документації школи, яка відображає організацію освітнього процесу і моніторингу виховання.
- Спостереження за станом шкільного середовища, за спілкуванням педагогічних працівників з учнями і поведінкою учнів на уроках і в позаурочний час.

У процесі дослідження було використано такий інструментарій: розроблені електронні анкети для учнів 4-их, 8-их, 10-их класів, учителів та батьків учнів.

Дослідження проходило за визначеною процедурою:

- Для проведення анкетування у ліцеї була сформована група. До складу цієї групи увійшли: головний спеціаліст відділу освіти виконавчого комітету Бібрської міської ради Микитів К. С., заступник директора з виховної роботи Липа О.І., педагог - організатор Гірняк О.В., вчитель інформатики Стецик О.І.

- Адміністрацією ліцею було розроблено план-графік проведення анкетування учнів 4-го, 8-го та 10-го класів, батьків цих учнів та педагогічних працівників (45 - 60 хвилин на виконання анкети).

- В нашому освітньому закладі для дослідження якості виховного простору, було забезпечено попередню підготовку учасників освітнього процесу до проведення дослідження: респонденти були налаштовані на конструктивну співпрацю з виконавцями дослідження.

- Для анкетування батьків напередодні та у день проведення опитування було розіслано оголошення та інструкцію у батьківські чати 4-го, 8-го та 10-го класів.

- Анкетування усіх учасників моніторингового дослідження відбувалося у кабінеті інформатики. Всі анкети респонденти заповнювалися самостійно, без втручання сторонніх осіб, у межах визначеного для цього часу. Анкети з обраними відповідями були опрацьовані за допомогою розробленої фахівцями Львівського регіонального центру оцінювання якості освіти електронної програми Результати дослідження розміщені за адресою: <https://osvita.loda.gov.ua/monitoring/ankety/index.html>

Моніторингове дослідження проводилось за таким графіком:

№ п/п	Респонденти	Кількість	Час анкетування	Представник школи, який відповідає за проведення дослідження
1.	Учні 4-го класу	9	12.05 – 12.50	Заступник директора з виховної роботи Липа О.І.
2.	Учні 8-го класу	11	11.00 – 11.45	
3.	Учні 10-го класу	14	09.55 – 10.40	
4.	Педагогічні працівники	24	15.10 – 16.10	
5.	Батьки учнів	23	15.00 – 24.00	

Дослідженням було охоплено **83** респонденти:

- учнів 4-их класів – 9 (з них некоректно – 2), хлопців – 3, дівчат – 4; успішних в навчанні – 5, без успіхів – 2;
- учнів 8-их класів – 11 (з них некоректно – 1), хлопців – 7, дівчат – 3; успішних в навчанні – 10, без успіхів – 0;
- учнів 10-их класів – 16 (з них некоректно – 2), хлопців – 7, дівчат – 7; успішних в навчанні – 13, без успіхів – 1;
- батьків 4-го, 8-го, 10-го класів – 23 (з них некоректно – 4), жінок – 17, чоловіків – 2; особи віком до 35 років – 7, від 36 до 45 – 6, від 46 і більше – 6, з вищою освітою – 3, із середньою освітою – 10 осіб, із педагогічною освітою – 3;
- вчителів – 24 (з них некоректно – 2), жінок – 19, чоловіків – 3, з педагогічним стажем до 10 років – 1, від 11 до 20 років – 4, поза 20 років – 17; вчителів початкових класів – 2, учителів математики або природничих дисциплін, інформатики і технологій – 5, учителів гуманітарних дисциплін та фізичної культури – 8, педагогічних працівників, які безпосередньо відповідають за виховання в масштабі закладу (вчитель фізичної культури, педагог – організатор, асистент учителя, шкільний психолог, соціальний педагог, заступник директора, який/яка відповідає за організацію виховання – 7. Із кваліфікаційною категорією «Спеціаліст» - 1 осіб, «Вчитель I-II категорії» - 11, «Вчитель вищої категорії» - 10.

У ході проведення дослідження не виявлено порушень, тому негативних впливів на результати досліджень не було. Строге дотримання процедури проведення моніторингу, зміст анкет та характеристики респондентів дають підстави визнати змістовність отриманих даних (валідність) правдивими.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ключове запитання 1: У якій мірі освітнє середовище ліцею забезпечує учасників освітнього процесу від заподіяння фізичної, майнової та/або моральної шкоди (безпечний виховний простір)?

Теза: у навчальному закладі загалом сформований безпечний освітній простір як виховний.

Безпечним для власного фізичного, соціального і духовного розвитку заклад визнали (*діаграма 1*):

- 4 учні 4-го класу (57,14% опитаних);
- 3 учні 8-го класу (30% опитаних);
- 1 учень 10-го класу (7,14 %);
- 6 батьків (31,58% опитаних).

Діаграма 1

Наші учні з радістю ідуть до школи, бо їм подобається вчитися (28,57% учнів 4-го класу, 50% учнів 8-го класу, 42,86% учнів 10-го класу), бо подобається бачитись у школі з друзями (57,14% учнів 4-го класу, 70% учнів 8-го класу, 85,71% учнів 10-го класу).

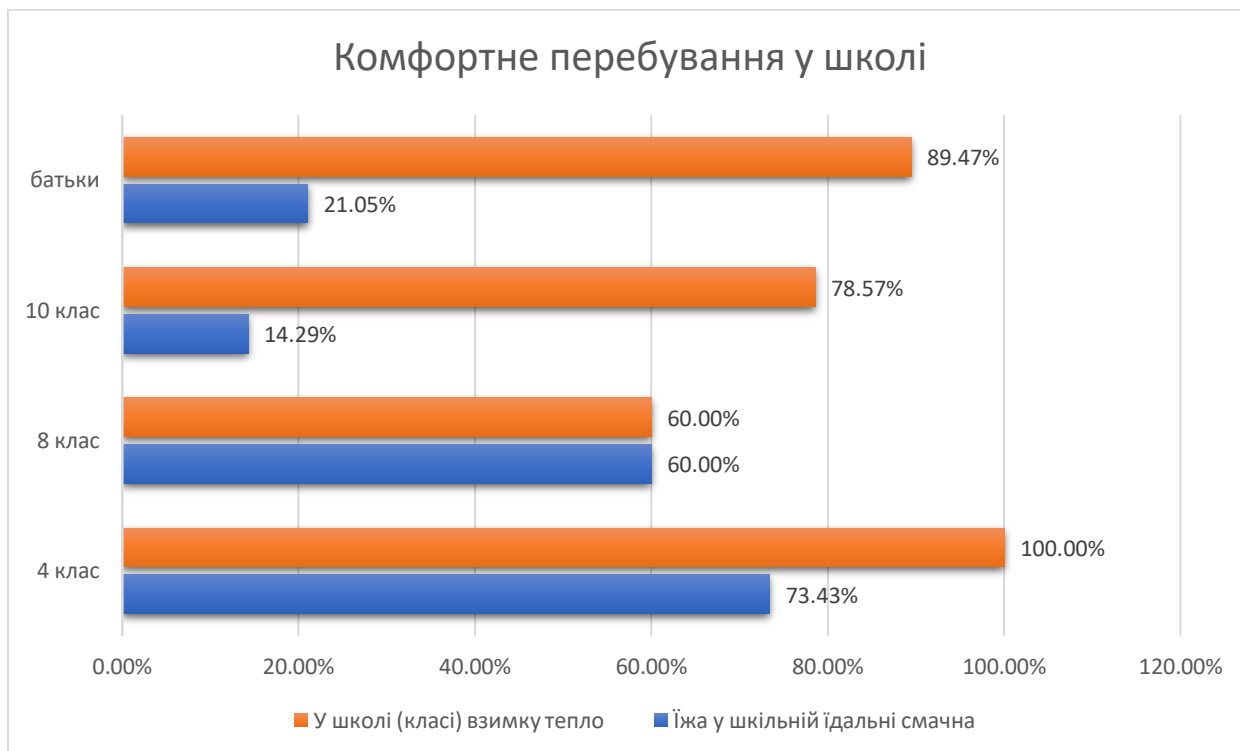
Здобувачі освіти нашого ліцею відзначають комфортні умови перебування в освітньому закладі:

- «повітря завжди свіже, думати легко»(57,14%);
- «у школі(класі)взимку завжди тепло, ніхто не мерзне» учні 4-х класів (100%), учні 8-х класів (60%), учні 10-х класів (78,52%)
- «клас дуже добре освітлюється»(57,14%);
- «у класах та в коридорах завжди чисто, прибрано»(57,14%);
- «приміщення класу, школи мені подобається, стимулює навчатися і перепочивати на перервах»(57,14%); (відповіді 4-их класів).

Вчителі закладу(95,45%) зазначили, що повітряно-тепловий режим у закладі освіти, належне освітлення(95,45%), прибирання приміщень(100%).

Батьки учнів нашого закладу (89,47%) зазначили, що тепловий режим у закладі освіти, освітлення (84,21%), прибирання класу (73,68%), немає відчуття неприємного запаху у туалетах (31,58%) загалом забезпечує умови якісного освітнього простору.

За результатами анкетування: учні 4-го класу (73,43%), учні 8-го класу (60%), учні 10-го класу (14,29%) та батьки (21,05%) відзначають, що у школі смачно готують. Їх підтримали педагогічні працівники (68,18%). Загалом опитані вважають, що їжа в шкільній їдальні частково відповідає здоровому харчуванню(*діаграма 2*).

Значна кількість дітей нашого освітнього закладу не харчуються зовсім, так як у ліцеї організовано безкоштовне харчування для учнів 1-4 класів та пільгових категорій 5-11 класів (8-й клас – 40%, 10-й клас – 71,43%), що підтверджують батьки (47,37%).

Переважна більшість педагогів стверджує, що в закладі регулярно проводяться інструктажі та навчання з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій, 100% вчителів та 100% батьків вважає, що учні обізнані з правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій і самі педагоги (90,91 %) проходили навчання першої домедичної допомоги.

У закладі освіти створюються належні умови для безпечного використання мережі Інтернет, в учасників освітнього процесу формуються навички безпечної поведінки в Інтернеті.

Відповідно до результатів проведеного анкетування, більшість учителів (90,91%) та батьків (100%) вважає, що діти ознайомлені із правилами безпечного користування Інтернетом.

У школі ведеться активна профілактична робота серед учнів. Зокрема, щодо шкідливості куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин.

Аналізуючи відповіді учнів 4-го класу, ми побачили, що їм ніколи не траплялося бачити випадки паління учнями цигарок (100%), вживання горілки та інших міцних напоїв (100%), вживання наркотиків (100%).

10-й клас лише 2 дітей (14,29%) інколи бачили паління учнями цигарок, 1 дитина (7,14%) інколи вживання пива, вина (діаграма 3).

Діаграма 3

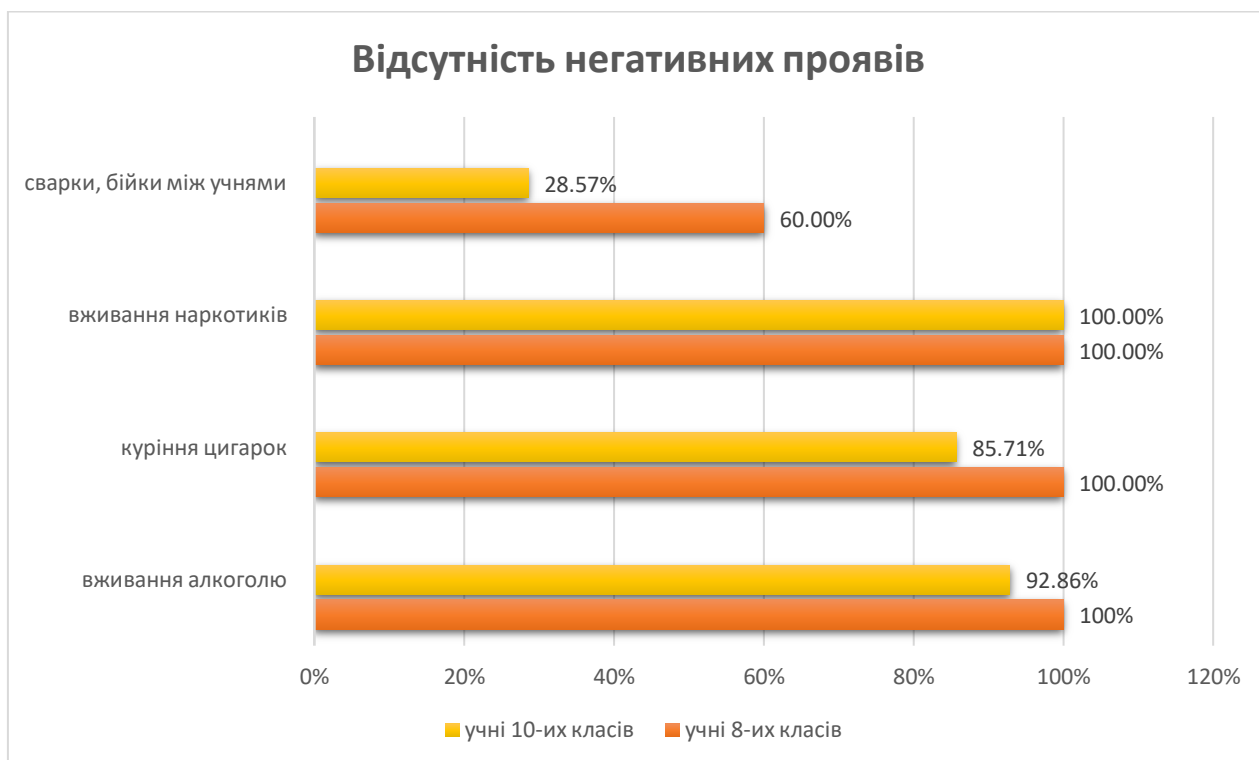

Слід відзначити результативність правової освіти серед старшокласників, які своїм анкетуванням ствердно запевнили відсутність негативних проявів поведінки, таких як:

- вживання алкоголю – не буває (100% учнів 8-го класу і 92,80% учнів 10-го класу);
- куріння цигарок – не буває (100% учнів 8-го класу і 85,71% учнів 10-го класу);
- вживання наркотиків – не буває (100% учнів 8-го класу і 100% учнів 10-го класу);

- сварки, бійки між учнями – не буває ніколи (28,57% учнів 10-го класу) і (60% учнів 8-го класу) (діаграма 4).

Діаграма 4

Відсутність негативних проявів за результатами анкетування:

- батьків (28,95%) вважає, що куріння у школі та поблизу немає і вчителів (68,18%) стверджують те саме;
- про відсутність вживання алкоголю стверджує батьків (89,47%) та вчителів(100%);
- про відсутність вживання наркотичних речовин - батьків (94,74%) і вчителів(100%).

Загалом у нашому навчальному закладі прояви булінгу відсутні:

- учні 4-го класу (85,71%) зазначили, що ніколи не стикалися зі цькуванням над учнем/ученицею;
- учні 8-го класу (50%);
- учні 10-го класу (42,86%);

- батьків (52,63%) ніколи не стикалися з цькуванням у закладі освіти.

Педагогічний колектив, учні та більшість батьків вважають, що освітнє середовище гарантує комфортне перебування у приміщеннях, психологічний комфорт, достатньою мірою педагогічний захист і підтримку дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем. Тому виховний простір у закладі освіти є достатньо безпечним для учасників освітнього процесу.

Показник безпечності нижчий від очікуваного, тому що:

- Значна кількість учнів взагалі не харчується у шкільній їдальні (40% учнів 8-го класу та 71,43% учнів 10-го класу);
- «у деяких кабінетах холодно» (40% учнів 8-го класу та 21,43% учнів 10-го класу).
- іноколи є прояви негативних явищ (куріння, алкоголь): куріння (14,29% учнів 10-го класу), вживання алкоголю (7,14% учнів 10-го класу);
- у школі трапляються прояви булінгу: цькування та образи учнів (10% учнів 8-го класу та 14,29% учнів 4-го класу).

Ключове запитання 2: Наскільки педагоги, батьки та учні співпрацюють і довіряють один одному (виховний простір сповнений довіри)?

Теза: *виховний простір нашого освітнього закладу поки що не можна визнати таким, у якому учасники освітнього процесу повністю довіряли б одне одному та співпрацювали у розв'язанні суспільно значущих і особистих проблем.*

Довіряють педагогічним працівникам, підтверджуючи, що в школі існує взаєморозуміння та співпраця між вихованцями і педагогами у розв'язанні суспільно значущих та особистих життєвих проблем:

3 учнів 4-го класу – 42,86%;

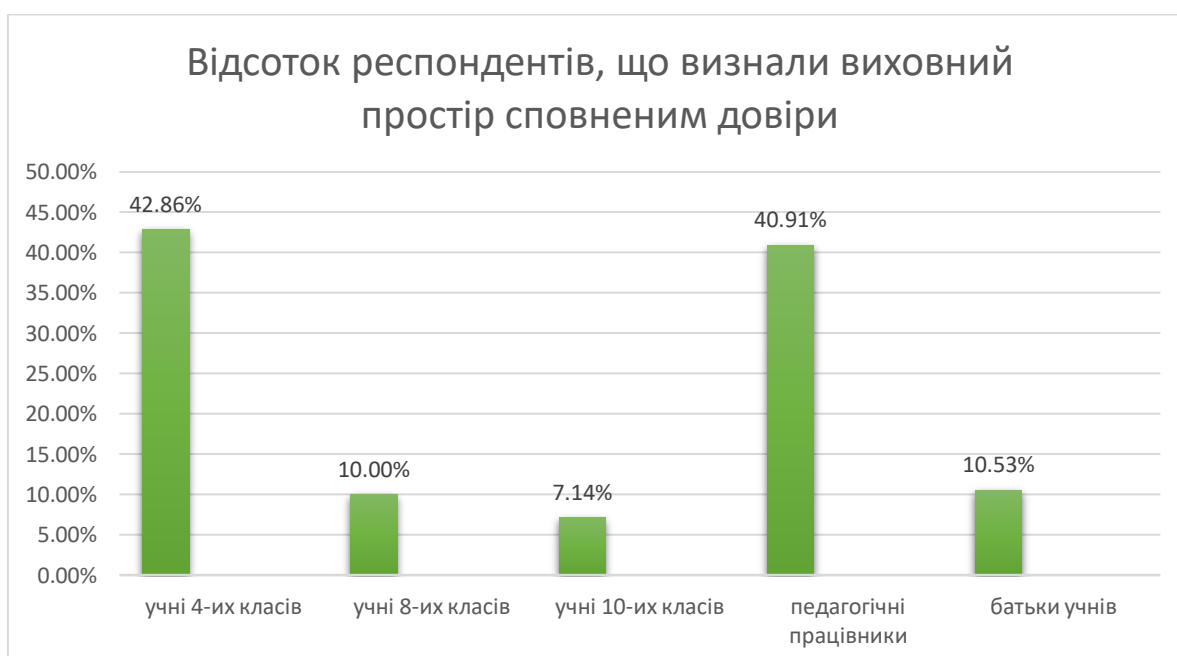
1 учень 8-го класу - 10%;

1 учень 10-го класу – 7,14%;

2 батьків учнів – 10,53%;

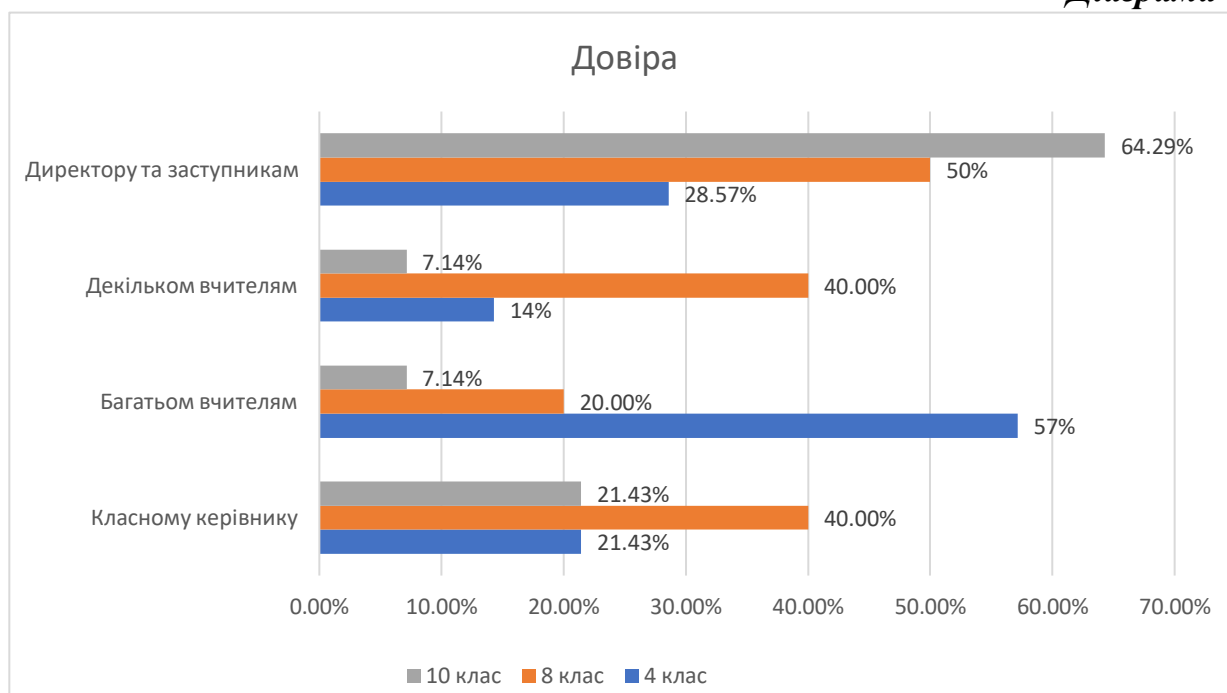
9 вчителів – 40,91% (діаграма 5).

Діаграма 5

Учні 4-го класу (57,14%) освітнього закладу довіряють усім вчителям, які їх навчають; (28,57%) – керівникам (директору та заступникам; (14,29%) – декільком учителям; (14,29%) – тільки одному вчителю. Серед учнів 8-го класу довіру до класного керівника виявило респондентів (40%), декільком вчителям (40%), керівникам школи (50%), багатьом учителям (20%). Учні 10-го класу (64,29%) виявили довіру до керівників ліцею, (7,14%) багатьом учителям, (7,14%) тільки одному вчителю і (21,43%) до класного керівника (діаграма 6).

Діаграма 6

Вчителі (95,45%) ніколи не відчували тиску на себе збоку адміністрації та колег.

Респонденти-вчителі (86,36%) вважають керівництво закладу довірливим у спілкуванні (чує учасників освітнього процесу, знаходить час для спілкування, відкрито обговорює проблеми) і на (81,82%) враховують пропозиції педпрацівників. Педагогічні працівники (81,82%) без побоювань висловлюють власну думку, навіть якщо вона не співпадає з позицією керівників. На думку респондентів вчителів (86,36%) права педагогічних працівників у закладі дотримані.

Учителі (95,45%) вважають, що права учнів у закладі захищені. Керівництво/педагоги поважають права батьків/рідних як учасників освітнього процесу на 95,45%.

Батьки (57,89%) вважають, що у школі панують відкриті, довірливі взаємини між педагогами і батьками.

У більшості випадків про відсутність проявів дискримінації показують результати анкетування: учні 4-го класу (85,71%), учні 8-го класу (50%), учні 10-го класу (28,57%). Щодо відповідей батьків на запитання, чи стала їхня дитина жертвою знущання, 47,37% відповіли, що «ні»(діаграма 7).

Діаграма 7

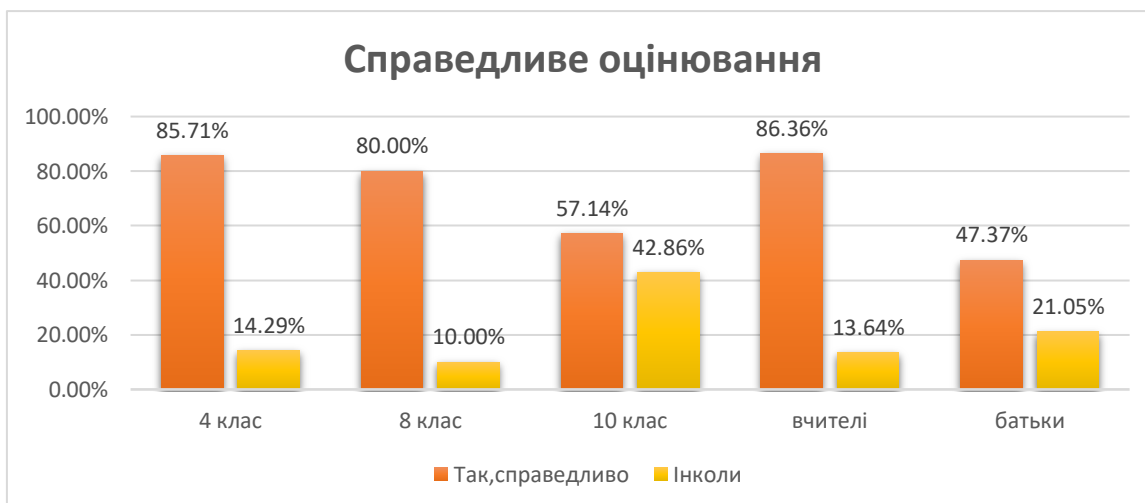
Учні та вчителі здебільшого толерантні один до одного, вислуховують, не засміюють, не зневажають через помилку, про це свідчать результати анкетування: респонденти 4-го класу (71,43%), 8-го класу (50%).

Про справедливе оцінювання у нашому освітньому закладі вказують такі результати:

- учні 4-го класу (85,71%);
- учні 8-го класу (80%);
- учні 10-го класу (57,14%).

Батьки (47,37%) та вчителі (86,36%) теж вважають, що в освітньому закладі прозоре та справедливе оцінювання (діаграма 8).

Діаграма 8

Показник довіри в ліцеї низький внаслідок:

- Тиску вчителів, класних керівників на учнівський актив (нав'язування виховних заходів (учні 10-го класу 7,14%);
- Низького відсотка довірливості учнів (учні 10-го класу 21,43%);
- мають місце порушення вчителями прав учнів (учні 10-го класу 7,14%);

Ключове запитання 3: Чи відповідають взаємовідносини між учасниками освітнього процесу принципам демократії та вимогам чинного освітнього законодавства до управління ліцею (демократичний виховний простір)?

Теза: *в загальноосвітніх навчальних закладах області виховний простір не є демократичним.*

Вважають, що в рідній школі учневі забезпечено можливість вільно творити власну ідентичність, особисті взаємини, планувати власне навчання та участь у позаурочній діяльності:

1 учень 4-го класу – 14,29%;

3 учні 8-го класу – 30%;

1 учень 10-го класу – 7,14%;

14 вчителів – 63,64%;

1 батьки – 5,26% (діаграма 9).

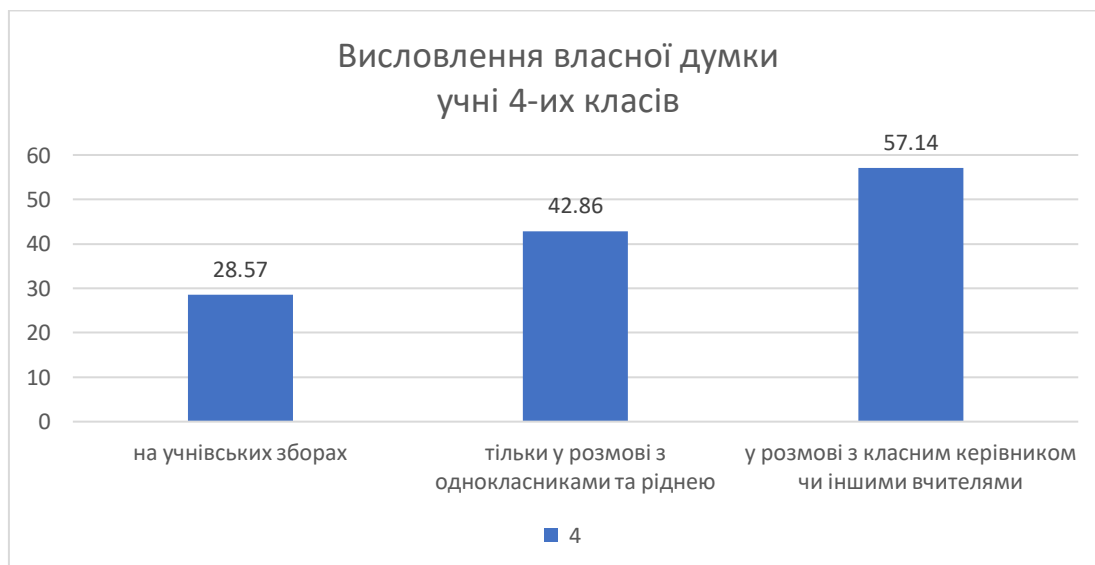
Діаграма 9

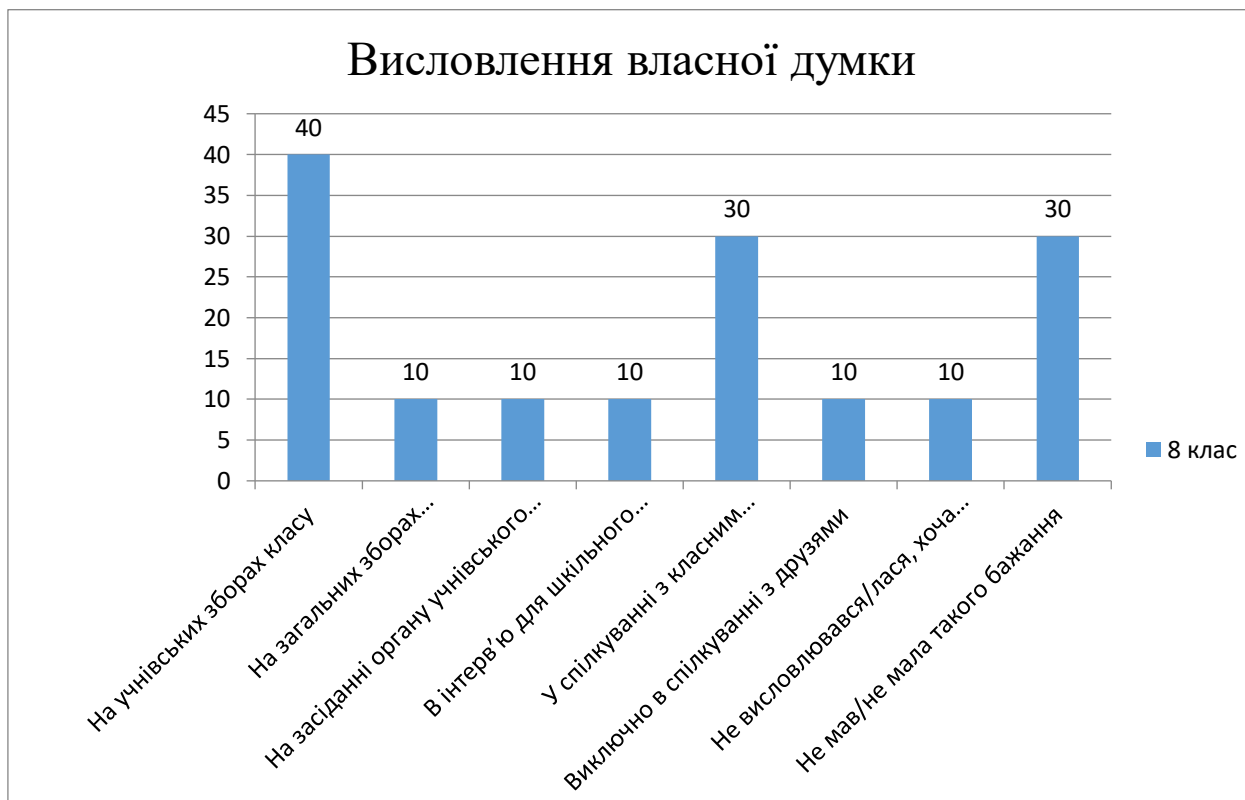
Респонденти 10-го класу (71,43%) відповіли, що можуть вільно висловлювати власну думку і на їхню думку зважають.

Здебільша кількість учнів 8-го і 4-го класів мають можливість висловити власну думку на учнівських зборах класу та в спілкуванні з класним керівником. Але в той же час багато учнів не виявляє такого бажання (результати висвітлені в *діаграмах 10 та 11*).

Діаграма 10

Діаграма 11

Про учнівське самоврядування, яке діє в нашій школі, більшість учасників освітнього процесу знають, а саме: про процедуру виборів та його діяльність. Про це свідчать результати анкетування 4 -го класу (85,71%).

Більшість респондентів 8-го і 10-го класів зазначає, що вибори до органів учнівського самоврядування проходили з повним дотриманням процедури (80% учнів 8-го класу і 71,43% учнів 10-го класу (діаграма 12).

Варто зазначити, що, згідно з анкетуванням, учні освітнього закладу вказують, що керівництво й вчителі зважають на рішення органів учнівського самоврядування та думку учнів.

Завжди: учні 8-го класу – 60%;
учні 10-го класу – 42,86%.

Переважно: учні 8-го класу – 30%;
учні 10-го класу – 35,71%.

Рівень свободи в освітньому закладі низький через:

- контроль вчителів, класних керівників над учнями (авторитарний стиль взаємовідносин з учнями);
- порушення демократичних принципів (представництво на основі вільного вибору, розподіл влади, публічність (гласність, підзвітність) та ін.) при формуванні та організації роботи органів учнівського самоврядування;

- між однокласниками панує нездорова конкуренція, наявність відкинутих та ізольованих учнів тощо.

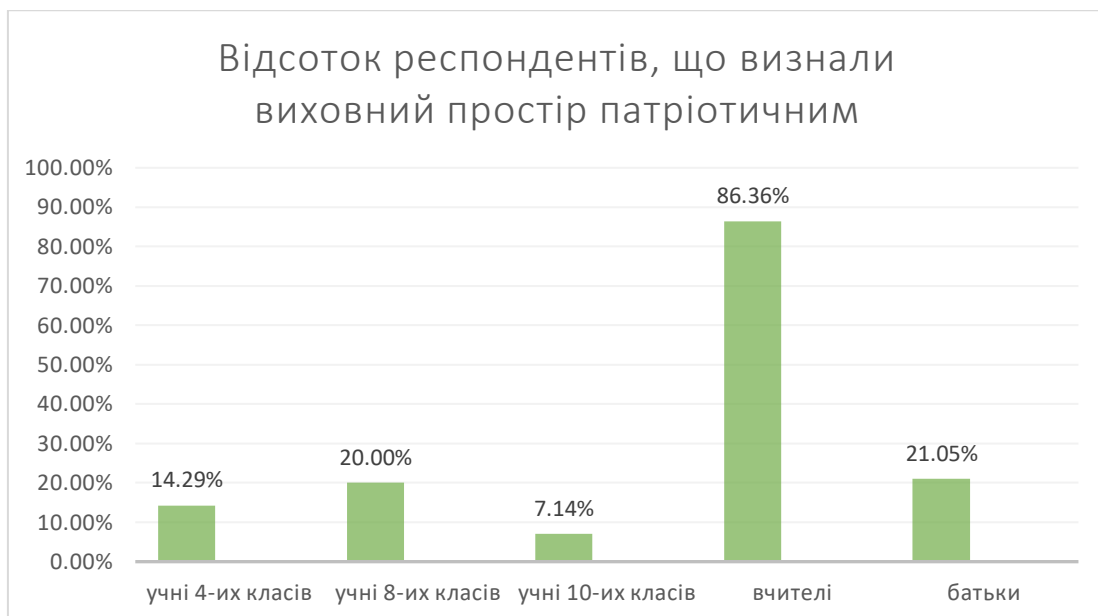
Ключове запитання 4: У якій мірі учні ліцею залучені до виховних справ (позакласної роботи) та громадської діяльності: волонтерства, члена у формальних і неформальних дитячих об'єднаннях тощо (виховний простір патріотичний та культуротворчий)?

Теза: *в освітньому навчальному закладі загалом недостатньо забезпечені умови для позакласної роботи та громадської діяльності.*

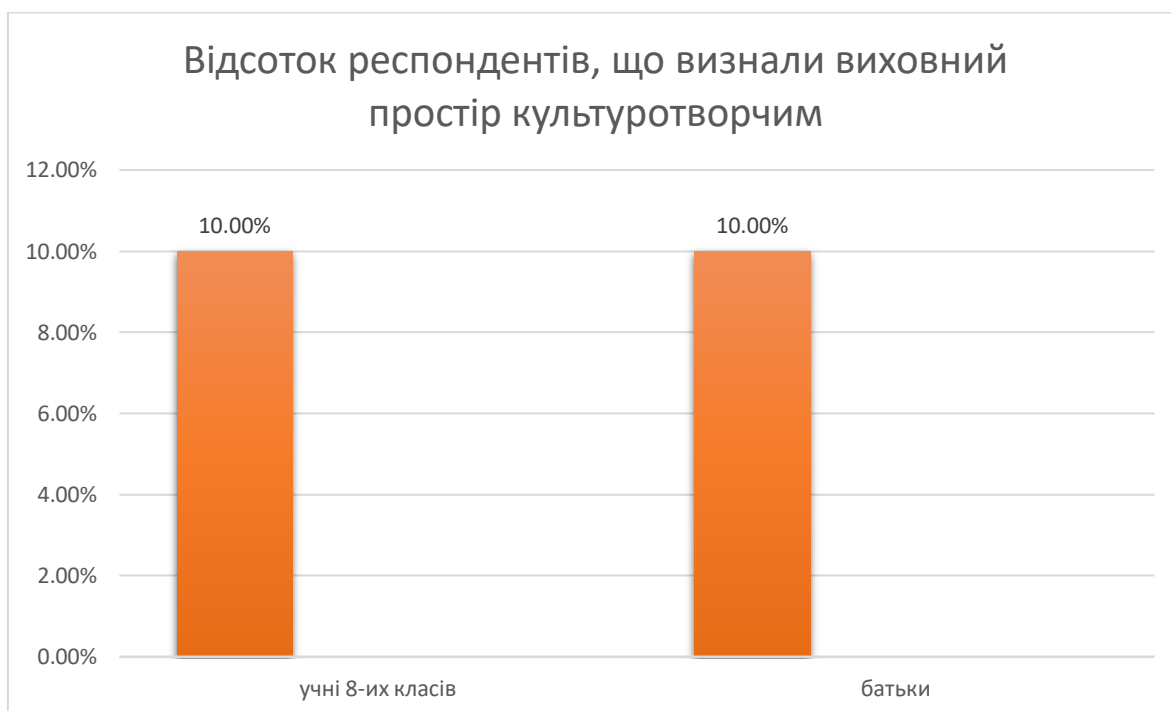
У школі поважають державну мову, виявляють відданість Батьківщині; забезпечують можливості пізнати історію та здобутки культури України, рідного краю; формують громадянську ідентичність, досвід громадянської поведінки та соціальної відповідальності, оцінюючи дух рідної школи як патріотичний:

- 4-й клас (1 учень) – 14,29%;
- 8-й клас (2 учень) – 20%;
- 10-й клас (1 учень) – 7,14%;
- батьки (4 батьків) – 21,05%;
- вчителі (19 вчителів) – 86,36% (діаграма 13).

Діаграма 13

Діаграма 14

Про рівень обізнаності та спілкування у нашому навчальному закладі показують результати анкетування про те, що українською мовою спілкуються учні між собою та вчителі з учнями, відповіли:

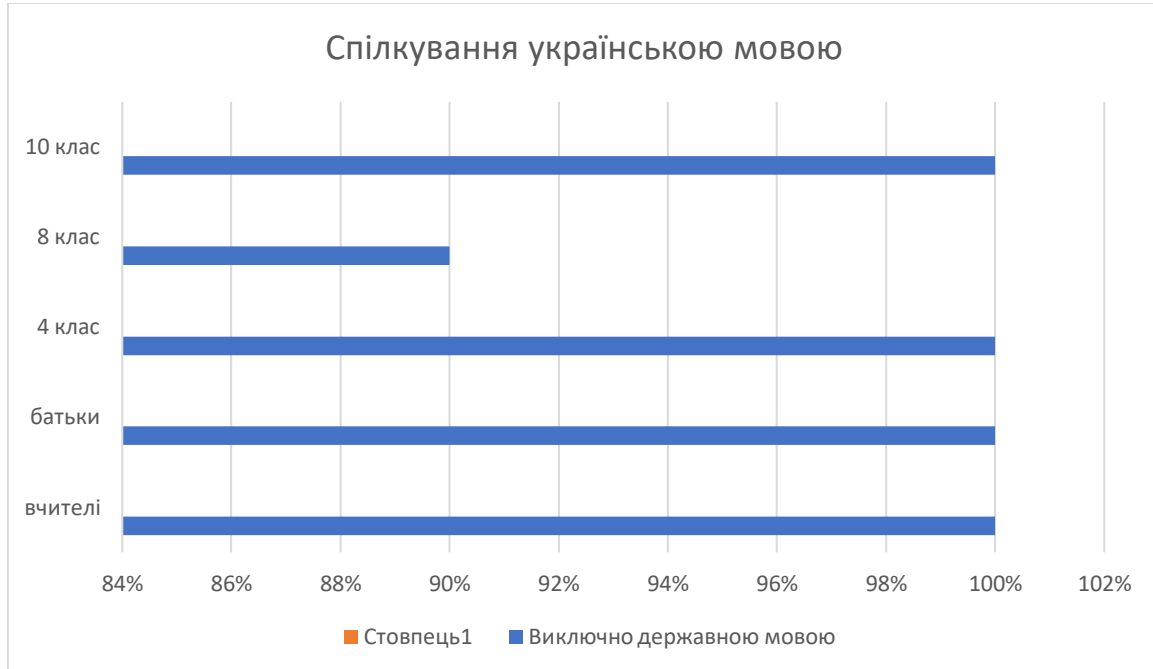
учні 4-го класу (100%)– так, ;

учні 8-го класу (90%) – так, інколи – 10%;

учні 10-го класу (100%) – так;

батьки учнів школи (100%) – так;
учителі (100%) – так (діаграма 15).

Діаграма 15

На уроках української мови та літератури вчителями у 8 класі ведеться активна робота з вивчення даного предмета, що підтверджують перемоги здобувачів освіти на Всеукраїнських учнівських олімпіадах та предметних конкурсах (III обласний етап Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури (III місце) та перемога (III місце) у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі «Осінній Львів».

У нашому освітньому закладі на достатньому рівні ведеться робота з формування поважного ставлення до державних символів України (діаграма 16).

Випадки неповаги до державних символів України практично відсутні: 8-й клас – 90%, 10-й клас – 92,86%, вчителі – 100%, батьки – 100% .

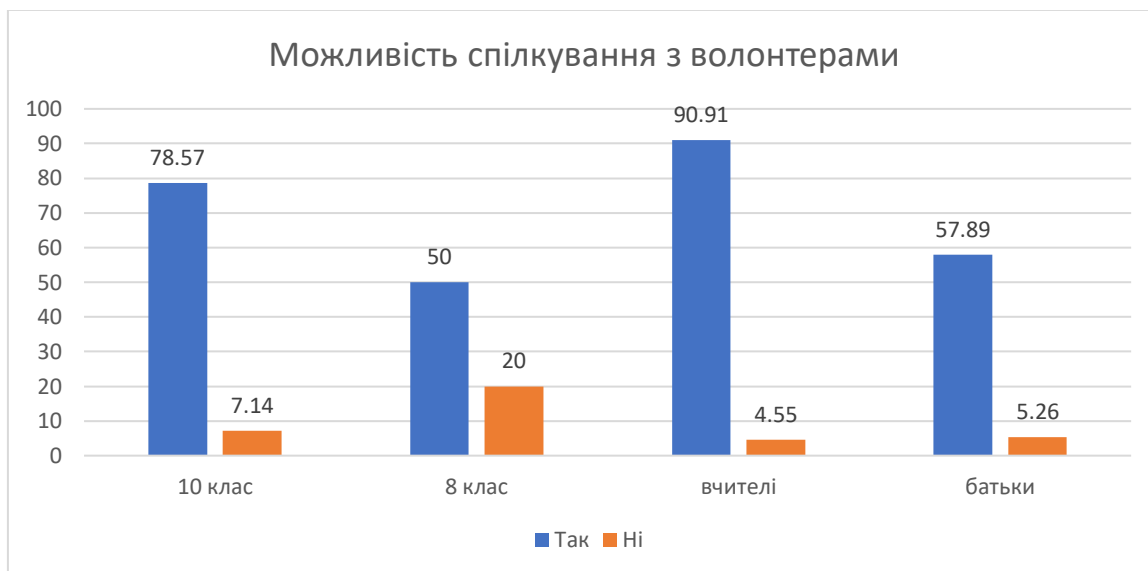
У нашому ліцеї ведеться системна робота з формування високої патріотичної свідомості, любові до рідної землі, вшанування видатних українців, вивчення історії, поваги до захисників України та з початком війни розгорнутий волонтерський рух масштабного значення: плетуться маскувальні сітки, плетуться патріотичні браслети, збираються продукти харчування довготривалого зберігання, засоби особистої гігієни, шкарпетки, проводяться благодійні ярмарки, на яких збираються кошти на потреби ЗСУ (до Дня Збройних Сил України, до Міжнародного дня захисту дітей та участь у благодійних ярмарках), проходять акції («Створімо радість Різдва для воїнів», «Вітаміни для військових», «Свічка пам'яті», «Великодній кошик для воїна»).

Про можливість спілкування з активістами громадських організацій, волонтерами, учасниками бойових дій у російсько-українській війні:

- 8-й клас (50%) – так, ні-20%;
- 10-й клас (78,57%) – так, ні-7,14%;

- Вчителі (90,91%) – так; ні-4,55%
- Батьки (57,89%) – так, нагода була, але бажання поспілкуватися у дитини не виникало (5,26%) (діаграма 17).

Діаграма 17

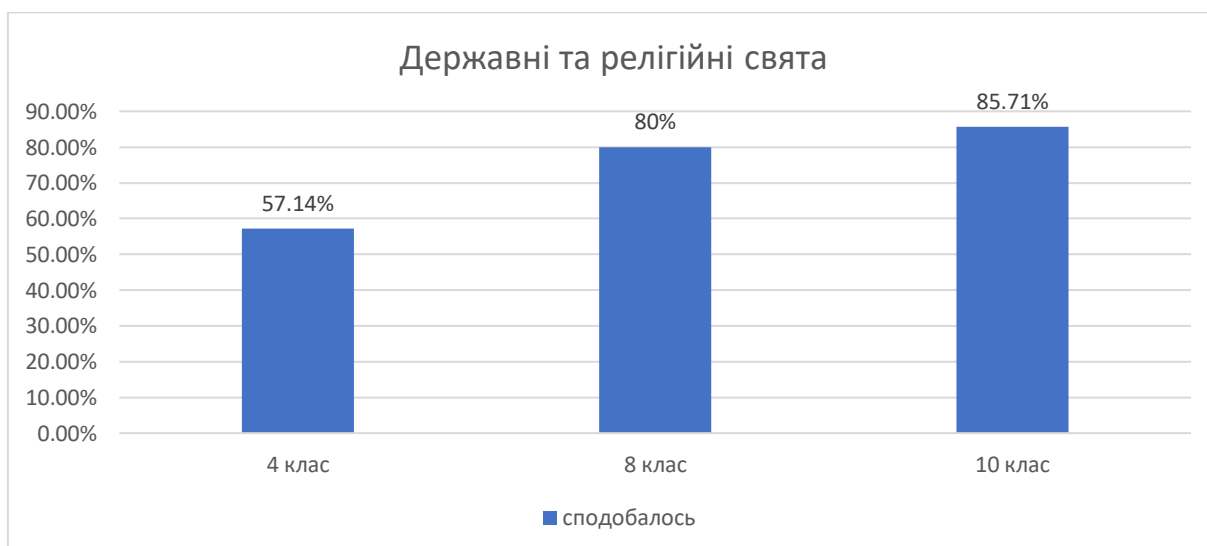

З метою популяризації духовних цінностей у школі проводяться заходи, які навчають учнів виявляти повагу до Бога і до Людини. Наскільки учням подобаються такі заходи свідчать результати анкетування:

- 4 клас – так, сподобалось – 57,14%,
- 8 клас - так, сподобалось – 80%,
- 10 клас - так, сподобалось – 85,71%, ;

(діаграма 18).

Діаграма 18

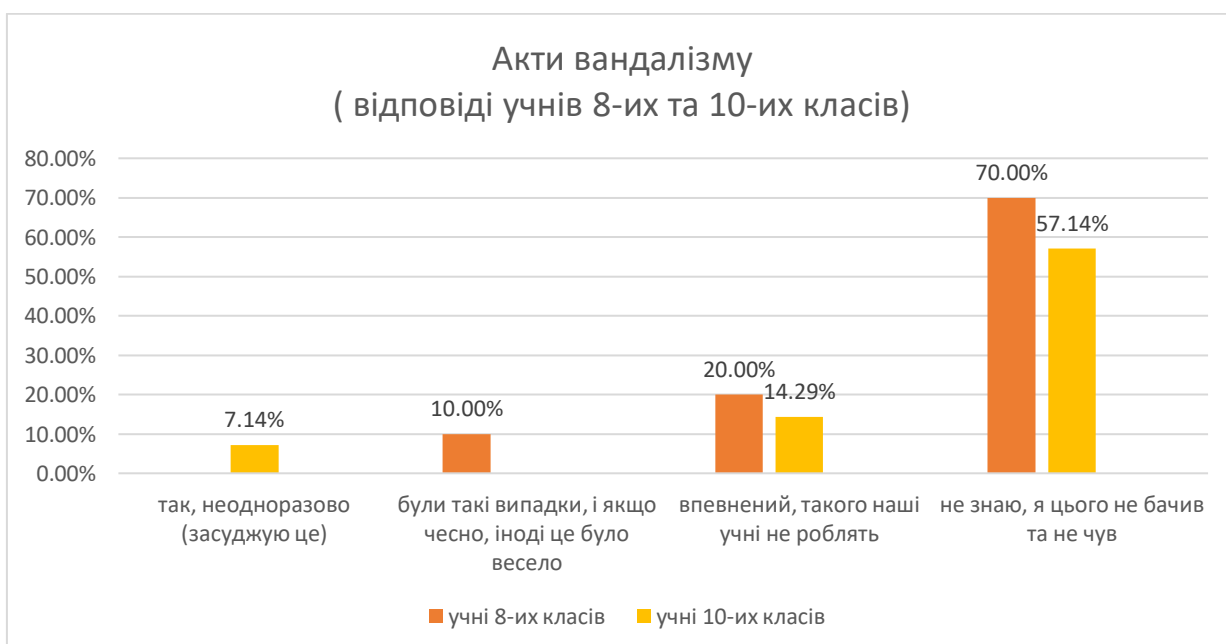

Ознайомлення школярів з історією свого краю, історією архітектурних споруд та пам'ятників призводить до зменшення проявів вандалізму, що виражається у різних проявах: невеликих написах і малюнках на шкільних партах, руйнування могил, пам'яток архітектури, нецензурні слова в громадських чи шкільних туалетах, нищення насаджень (діаграми 19 та 20).

Діаграма 19

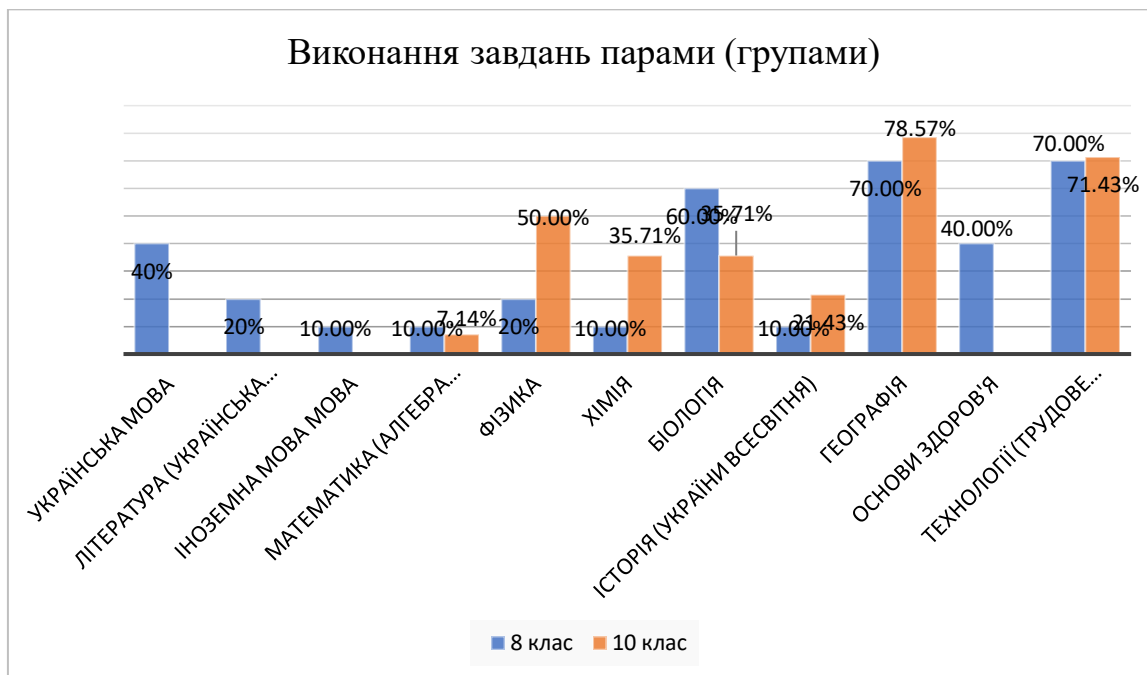

Діаграма 20

Мотивацією до навчання є використання активних та інтерактивних методів. Учні 4-го класу (85,71%) подобається працювати на уроках в парі з кимось або у групі (діаграма 21).

Діаграма 21

Вдало практикується робота в парі або в групах на уроках біології у 8-му класі (60%), географії (70%), технологій (трудове навчання) (70%) та на уроках фізики у 10-му класі (50%), географії (78,57%), технологій (трудове навчання) (71,43%).

Вчителі ж висловлюють свою думку про ефективність роботи на уроках у парах інколи (63,64%) та в групах інколи (50%).

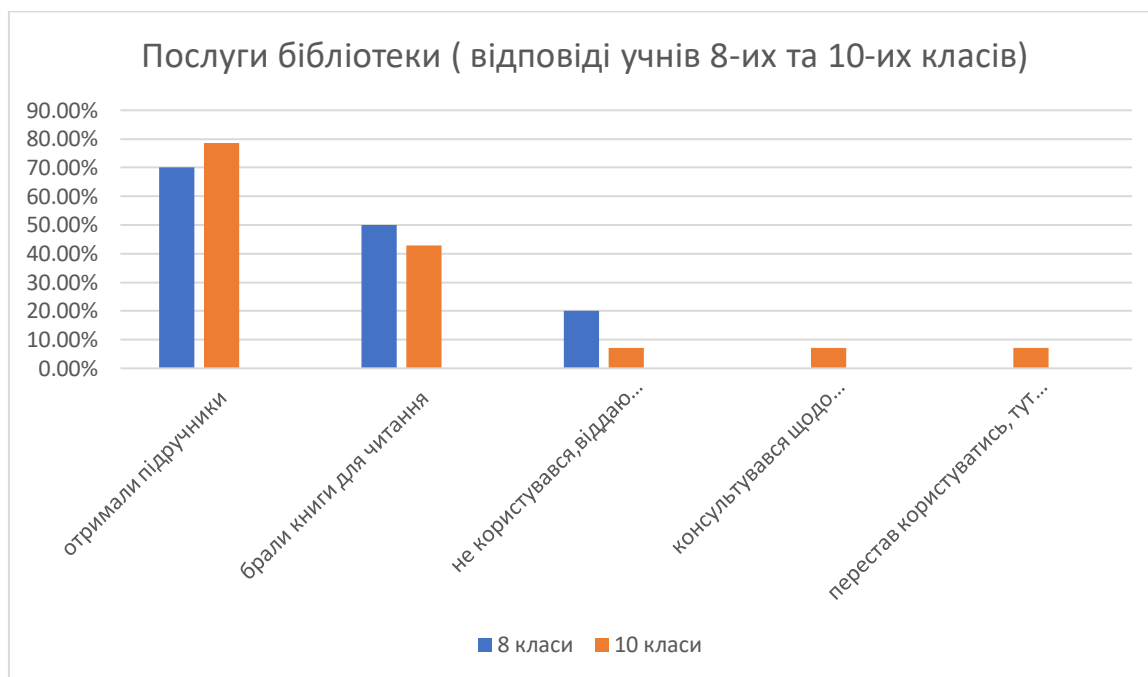
Для формування навичок самостійного викладу думки усно та на письмі виключно велике значення має опрацювання учнями власних творчих робіт, тому вчителі пропонують учням написання творчих робіт інколи (50%) та створення проектів інколи (63,64%).

На формування культуротворчого виховного простору впливає співпраця з бібліотекою. Бібліотека – це простір для освітніх можливостей кожного учня. Її головна мета – забезпечити всіх учасників освітнього

процесу якісним бібліотечно-інформаційним обслуговуванням, надати допомогу у всебічному розвитку учня.

Як свідчать відповіді респондентів, то вони користуються такими послугами бібліотеки (діаграма 22):

Діаграма 22

А учні 4-го класу (42,86%) відповіли, що часто брали книги для читання, а інколи (42,86%) використовували бібліотеку для отримання підручників, незначна кількість учнів використовували читальний зал для пошуку потрібної інформації.

З опрацьованих нами відповідей респондентів можемо зробити висновки, що виховний простір нашого закладу освіти є загалом культуротворчим. Вчителі використовують активні та інтерактивні методи навчання, працює бібліотека, проводяться різні виховні справи для того, щоб виховний простір був розвивальним та мотивував учнів до навчання.

Рівень патріотизму (культури) в ліцеї низький через:

- часткову відсутність можливостей для пізнання пам'яток природи, історії та культури України (екскурсій, туристичних подорожей);

- недбалість дітей про шкільне майно та пришкільну територію;
- недостатня увага в школі приділяється обмірковуванню проблем суспільного життя, зокрема, життя рідного селища, України;
- залучення учнів до виховних справ переважно як виконавців.
- неоснащення бібліотеки сучасними інформаційними та комп'ютерними засобами;
- небажання батьків брати участь в позаурочній діяльності (учні 10-их класів 42,86%, учні 8-их класів 30%);

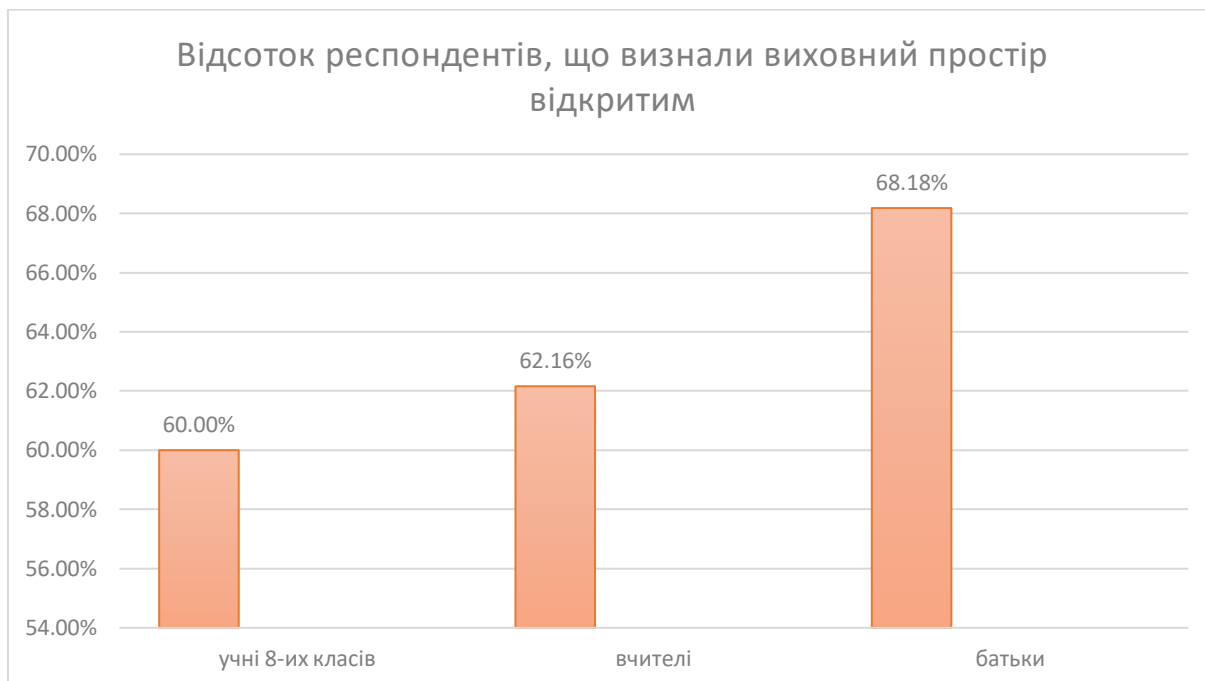
Ключове запитання 5: Наскільки спільноти ліцею відкриті для партнерства (*відкритий виховний простір*)?

Теза: *в освітньому закладі загалом учасники освітнього процесу недостатньо відкриті для партнерства з громадськими організаціями.*

У школі відбувається вільний обмін інформацією між усіма суб'єктами освітнього процесу, впроваджуються інновації, зі школою співпрацюють сім'ї, органи влади та самоврядування, громадськість, а значить простір освітнього закладу є достатньо **відкритий**:

- 6 учнів 8-го класу (60% опитаних);
- 6 батьків (31,58% опитаних);
- 15 вчителів (68,18% опитаних) (*діаграма 23*).

Діаграма 23

У ліцеї у 7 класі навчається дитина з ООП.

Вона має можливість отримання кваліфікованої допомоги спеціаліста: логопеда.

Учителі сприяють участі дитини з ООП та учнів, для яких організоване індивідуальне та інклюзивне навчання, у позакласній, позашкільній роботі, повноцінному спілкуванні з дітьми-однолітками.

Позитивне ставлення (так само, як і до всіх інших) до учнів з особливими освітніми потребами відмітили:

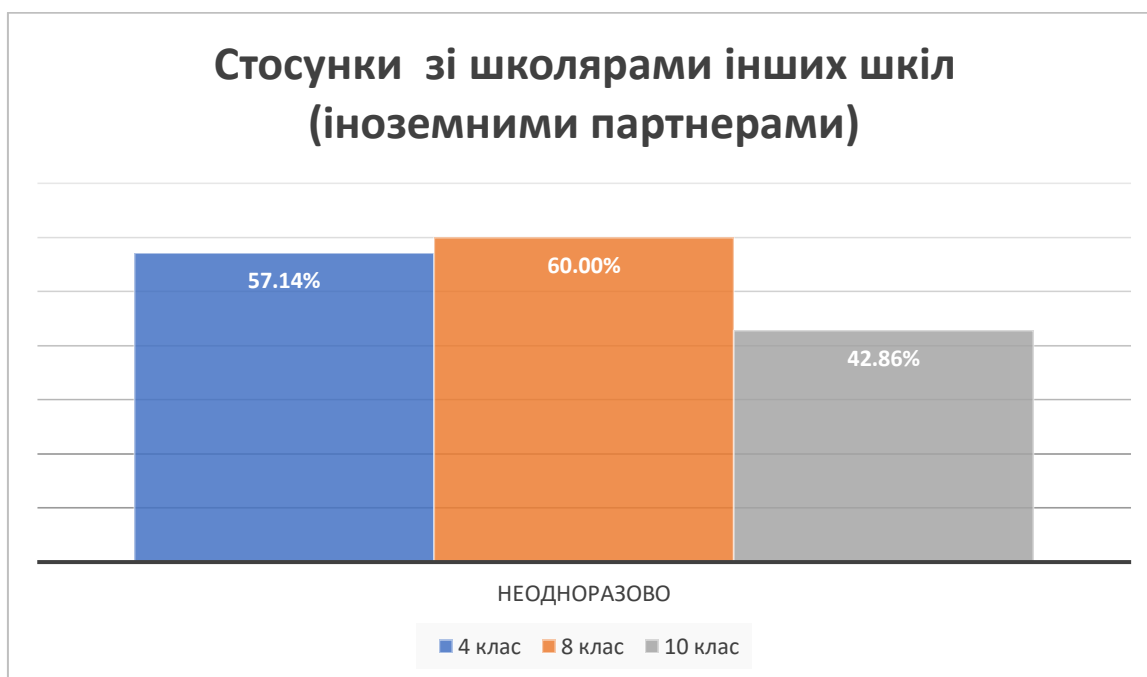
- учні 4-го класу (85,71%) (діаграма 24)
- учні 8-го класу (40%);
- учні 10-го класу (57,14%);
- батьки (26,32%);
- вчителі (81,82%).

Діаграма 24

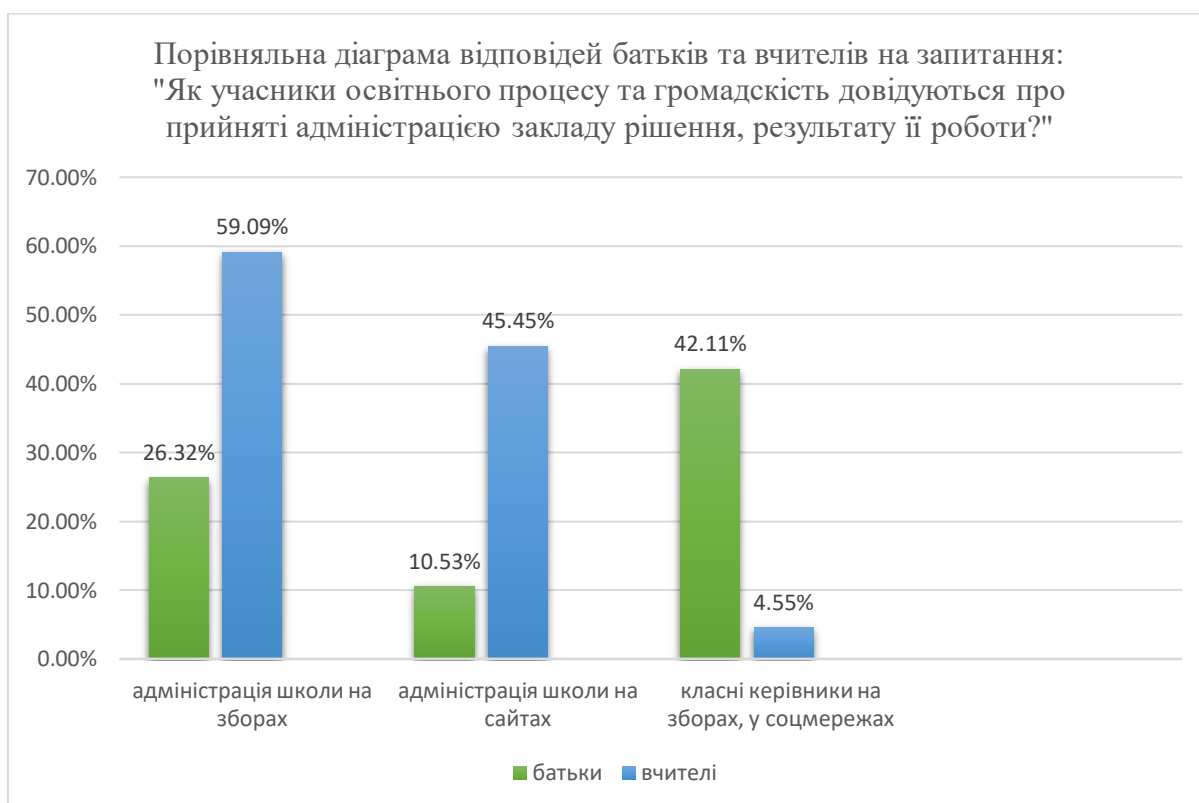
Наш освітній заклад добре розуміє, що налагодження партнерських зв'язків з іншими закладами освіти є одним із основних завдань розвитку освітнього процесу у школі. На спільних заходах у громаді або інших виховних заходах, наші учні та вчителі мають змогу обмінюватися досвідом, пізнавати історію та культуру того краю, який приймає гостей (діаграма 25).

Діаграма 25

Цікаві дані анкетування вчителів та батьків про частку різних категорій учасників освітнього процесу як користувачів шкільними засобами інформації. На запитання «Як учасники освітнього процесу та громадськість довідуються про прийняті адміністрацією закладу рішення, результати її роботи?» отримано різні відповіді вчителів та батьків. Порівняльна діаграма показує цю невідповідність у відповідях батьків та педагогів на це запитання, що свідчить або про різну поінформованість, зокрема – батьків, або про нещирість у відповідях обох категорій респондентів (діаграма 26).

Діаграма 26

Рівень відкритості (інклюзивності) в освітньому закладі нижчий від очікуваного, бо:

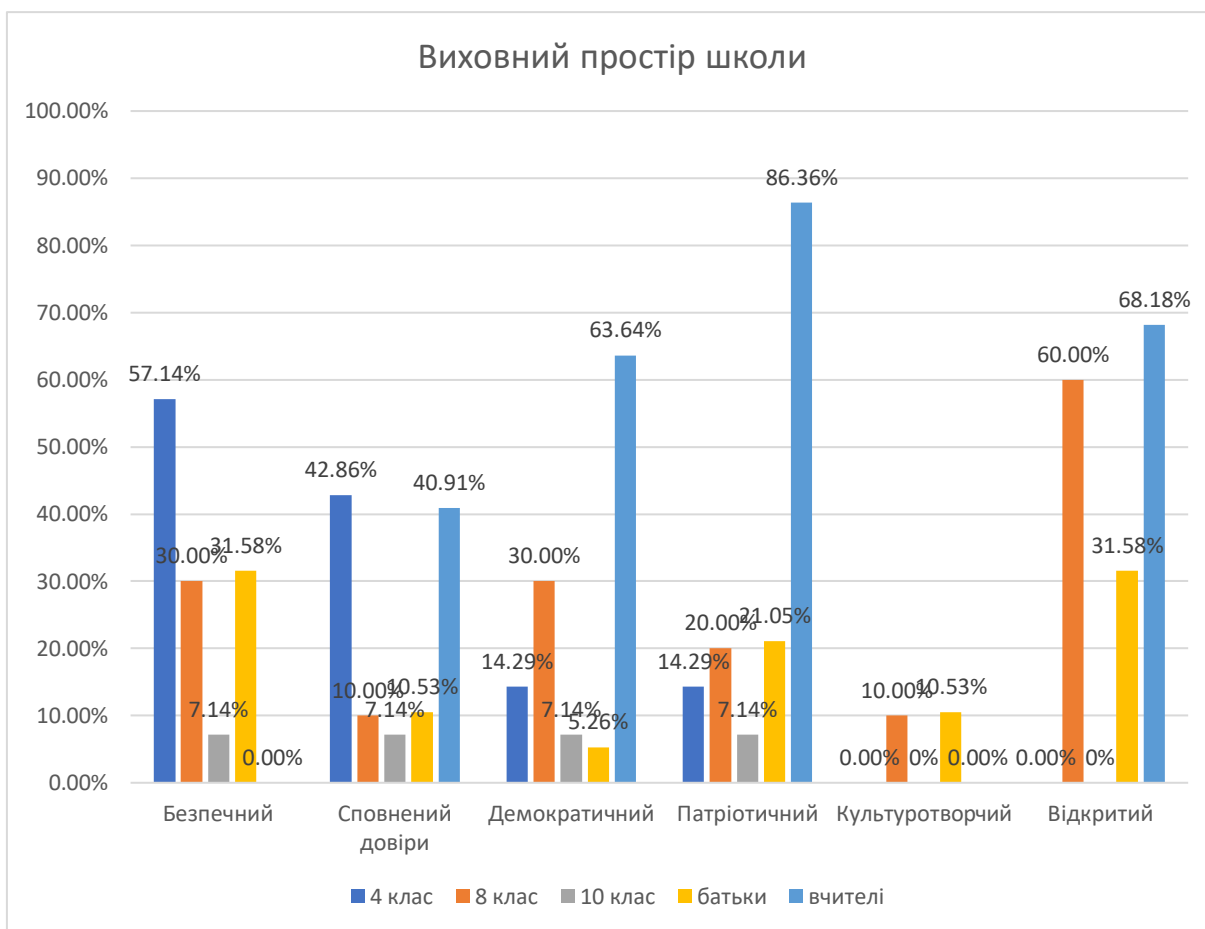
- Обмежуються можливості батьків на участь у виховних справах (низька поінформованість, не залучення до виховних справ тощо);

- Учасники освітнього процесу недостатньо проінформовані про співпрацю школи з громадськими організаціями та іноземними партнерами;
- Незацікавленість педагогічного колективу до впровадження інновацій (використання багатого арсеналу інструментів співпраці).

ВИСНОВКИ

Наш освітній заклад, як і всі інші, ставить перед собою завдання - виховати свідомого громадянина, патріота України, забезпечити умови для всебічного розвитку учнів, створити умови для особистісної реалізації в майбутньому, сформуванати систему духовно-моральних цінностей та залучити батьків до співпраці. Тому всі учасники виховного простору нашого ліцею активно взаємодіють між собою, на що вказують виявлені у ході дослідження спільні очікування та прагнення більшості педагогів, учнів та батьків щодо завдань виховання.

Результати виховання відповідають сучасним потребам української нації. Існуючі норми та взаємовідносини між учасниками освітнього процесу є доцільними для національно-патріотичного виховання і є погодженими між усіма учасниками освітнього процесу. Вони є актуальними для нації та місцевої громади, відповідають сучасним потребам українського суспільств . Взаємовідносини у школі відповідають обласному стандартів виховного простору, учні перебувають у відкритому, безпечному ,патріотичному та гармонійному середовищі (*діаграма 27*).

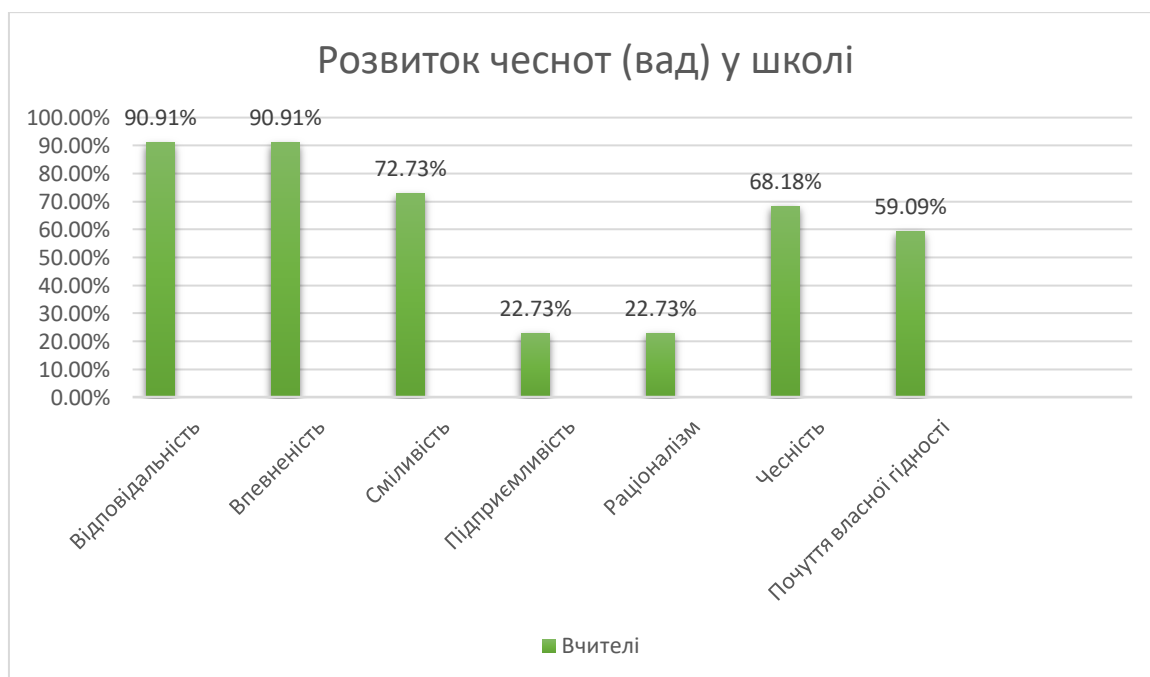

- ✓ **Безпечність** рідної школи для власного фізичного, соціального і духовного розвитку своїми відповідями підтвердила менша частина опитаних учнів (діаграма 1);
- ✓ менше ніж 14% опитаних обрали відповіді, які свідчать, що у нашій школі існує **довіра** між вихованцями і виховниками (діаграма 5);
- ✓ гарантоване **право** участі в житті освітньої спільноти, можливість висловлювати власну думку, вільно творити власну ідентичність, особисті взаємини, планувати власне навчання та участь у позаурочній діяльності підтвердила менша частина опитаних респондентів (діаграма 9);
- ✓ відповіді, що дозволяють визнати виховний простір нашого освітнього закладу **патріотичним**, в середньому 22,40 % опитаних (діаграма 13);

- ✓ з-поміж усіх учасників дослідження тільки 3% опитаних, відповідаючи на запитання, засвідчили, що виховний простір школи є **культуро творчим** (діаграма 14);
- ✓ не всі респонденти обрали відповіді, з яких випливає, що простір нашого закладу є **відкритим** для обміну інформацією, проникнення інновацій, становлення сталих зв'язків з сім'ями, органами влади та самоврядування, громадськістю (діаграма 24).

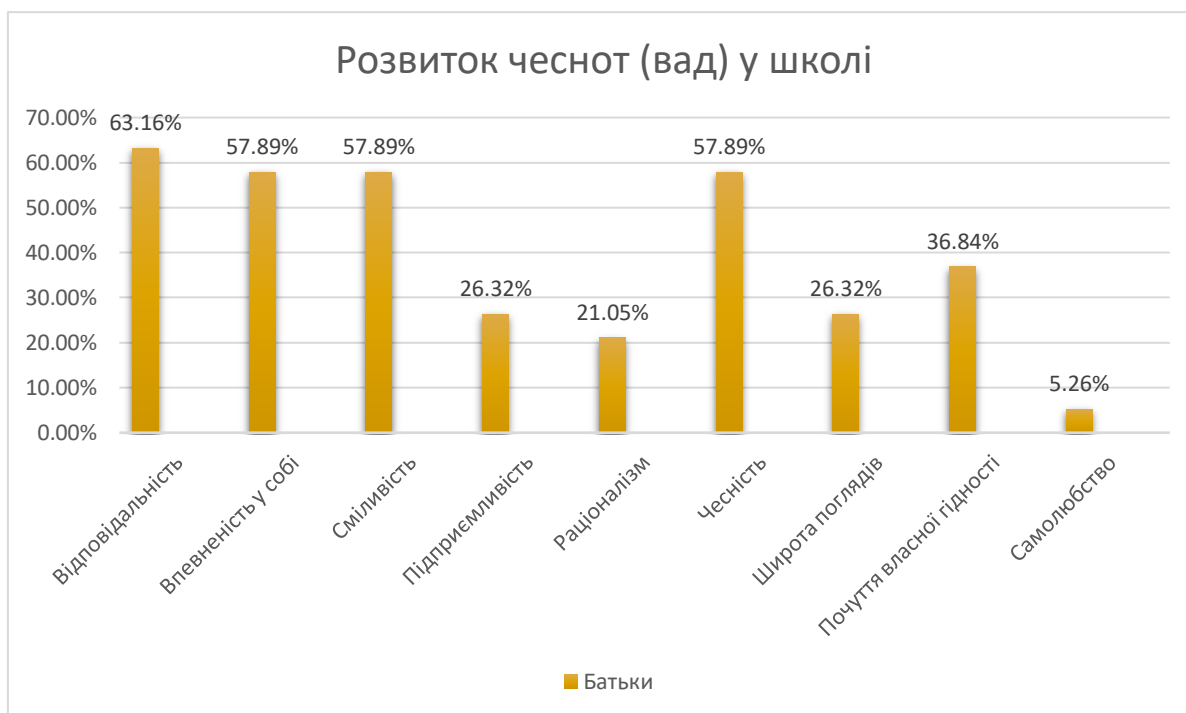
Більшість педагогічних працівників зазначили, що школа виховує такі якості особистості, як відповідальність (20 вчителів), впевненість у собі (20 вчителів), сміливість (16 вчителів), підприємливість і раціоналізм (5 вчителів), чесність (15 вчителів), почуття власної гідності (13 вчителів) (діаграма 28).

Діаграма 28

Відповідаючи на таке ж запитання, батьки обрали такі відповіді: відповідальність (12 осіб), впевненість у собі (11 осіб), сміливість (11 осіб), підприємливість (5 особи), раціоналізм (4 особи), чесність (11 осіб), широта поглядів (осіб), почуття власної гідності (7 осіб), самолюбство (1 особа), широта поглядів (5 осіб) (діаграма 29).

Діаграма 29

Учні 8-их та 10-их класів відповіли, що школа впливає на розвиток таких чеснот як відповідальність (6 уч. 8-го класу і 7 уч. 10-го класу), впевненість у собі (6 уч. 8-го класу і 7 уч. 10-го класу), сміливість (8 уч. 8-го класу і 7 уч. 10-го класу), підприємливість (1 уч. 10-го класу), чесність (4 уч. 8-го класу і 7 уч. 10-го класу), почуття власної гідності (1 уч. 8-го класу і 7 уч. 10-го класу), широта поглядів (1 уч. 8-го класу, 2 уч. 10-го класу), самолюбство (1 уч. 8-го класу), корисливість (1 уч. 8-го класу, 1 уч. 10-го класу). Дирекція максимально залучає учасників освітнього процесу до прийняття змін в організації освітнього середовища і ставить перед собою конкретні завдання:

1) оскільки основна потреба дитини в убезпеченні й захищеності, то архіважливо, щоб усе життя школи було організовано за моделлю поваги до прав зростаючої людини. Має бути чітко визначений алгоритм здоров'язбережної, правозахисної діяльності закладу освіти і, зокрема, класного керівника.

2) забезпечення умов для розвитку в підлітків саме усвідомленої діяльності, маркером якої є відповідальність. Для цього у школі, в класі повинно бути створене креативне, комунікативне, гуманне освітнє середовище розвитку творчого потенціалу кожного учня, формування в нього основних життєвих компетентностей і відповідальності за свої вчинки.

3) маємо пам'ятати найперше і найважливіше правило: виховання не повинно бути винесеним в окремі «заняття з моралі». Учні завжди хочуть, щоб наставник, класний керівник був мудрим, а не – «все знав».

4) найефективнішим у вихованні, як свідчить дослідження, є діалогічне спілкування. То й спілкуватись, розмовляти, вести діалог з учнями треба, як з рівними, та обов'язко водоброзичливо, з оптимізмом у голосі. Постійно наголошувати, що позитивно думати – це завжди «класно». У стосунках не допускати проявів фамільярності з боку дітей. Спілкуватись за правилом: «Я твій друг, але старший друг, у якого життєвий досвід багатший і я, на відміну від тебе, можу поділитись ним і дати тобі більше».

5) завжди необхідно давати учням можливість відчувати їхню значимість, робити це треба щиро, з власною гідністю, бо саме у щирості – успіх взаєморозуміння з дитиною.

6) незаперечним здобутком модернізації виховання і досить-таки високим інформаційно-інтелектуальним рівнем наших класних керівників є широке використання інтернет-ресурсу, онлайн-технологій у спілкуванні з учнями та батьками.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Відділу освіти:

1. Просимо провести ремонт санвузлів та забезпечити їх гігієнічними засобами.

Червень-серпень 2025р.

2. Організувати тренінги для вчителів щодо ненасильницької комунікації та емоційного інтелекту.

Протягом 2025-2026 н.р.

3. Оновити шкільні меблі для створення комфортного та ергономічного простору.

Протягом 2025-2026 н.р.

Дирекції освітнього закладу:

1. Організувати представлення шкільній спільноті та громадськості результатів проведеного 2025 року дослідження якості виховного простору та забезпечити їх обговорення.

Червень 2025р.

2. Провести обговорення за участі представників педагогів, учнів та батьків стосовно дотримання у школі норм Конвенції про права дитини та шкільного статуту, інших документів, що регламентують відносини між учасниками освітнього процесу, академічні свободи педагогічних працівників.

Вересень 2025р.

3. На основі результатів цього дослідження визначити актуальні для шкільної спільноти проблеми організації виховного простору школи та публічно обговорити шляхи подолання виявлених проблем.

Червень 2025р.

4. Забезпечити демократичність процедур укладення документів, що регламентують організацію виховання учнів, при потребі, організувати вивчення методики укладення виховних програм.

Протягом 2025-2026 н.р.

5. Не допускати порушення демократичних принципів формування органів громадського самоврядування школи, налагодити навчання новообраних членів цих органів.

Протягом 2025-2026 н.р.

6. Забезпечити інформаційну відкритість ліцею як інституції. Створити умови для роботи шкільних засобів інформації.

Протягом 2025-2026 н.р.

7. Систематично інформувати учасників освітнього процесу про співпрацю школи з громадськими організаціями. Підтримати розгортання у школі волонтерського руху.

Протягом 2025-2026 н.р.

8. З урахуванням результатів цього дослідження встановити потреби та спланувати підвищення кваліфікації педагогічних працівників школи як виховників.

Червень 2025р.

Заступнику директора з виховної роботи:

1. Виявити, скориставшись результатами цього дослідження та публічного обговорення попередньо названих проблем, шкідливі для виховання сучасних українців звичаї та норми життя шкільної спільноти і відмовитись від них.

Червень 2025р.

2. Обговорити та узгодити між педагогами та батьками пріоритетні цілі та завдання виховання, ґрунтовані на принципах безпеки, доцільності, довіри, віковідповідності, впровадження інформаційних технологій.

Вересень 2025р.

3. Планувати виховну роботу, орієнтуючись на результат, публічно обговорювати проведені виховні справи.

Протягом 2025-2026 н.р.

4. Врахувати результати дослідження якості виховного простору школи при коригуванні та/або доповненні шкільної виховної програми на 2025– 2026 навчальний рік.

Серпень 2025р.

5. Підтримувати ініціативи спілкування між дорослими учасниками освітнього процесу через сайт школи та місцеві ЗМІ. Ініціювати самооцінювання шкільної виховної програми з урахуванням результатів дослідження якості виховного простору навчального закладу.

Протягом 2025-2026 н.р.

Педагогічним працівникам:

1. Дотримуватись правил професійної етики.	Постійно
2. Дотримуватись прав дитини та демократичних процедур.	Постійно
3. Використовувати інформаційні ресурси.	Постійно
4. Проводити профілактику шкідливих звичок та девіантної поведінки.	Постійно
5. Організовувати заходи для протидії булінгу.	Постійно
6. Сприяти розвитку учнівського самоврядування.	Постійно
7. Організовувати заходи національно-патріотичного спрямування.	Постійно
8. Забезпечувати психологічну підтримку учасників освітнього процесу під час війни.	Постійно

Щоб виховний простір був патріотичний та культуротворчий

- *Сприяти активній участі учнів у громадській діяльності:* підтримувати та сприяти створенню дитячих об'єднань, які працюють на благо школи та громади. Залучати учнів до волонтерських акцій та проектів.
- *Розширити інформаційну базу:* створити центральний ресурс, де інформація, матеріали та посилання на патріотичні ресурси, які можуть бути корисними для учнів та педагогів.
- *Використання інноваційних технологій:* впроваджувати сучасні технології та інтерактивні методи навчання для залучення учнів до патріотичного виховання.

Щоб виховний простір був безпечний

- *Сприяти покращенню умов перебування учнів та вчителів в освітньому закладі:* адміністрації школи працювати над покращенням системи опалення, щоб в зимовий період в освітньому закладі було тепло і комфортно в усіх приміщеннях.
- *Збалансоване харчування:* розробити систему популяризації здорового збалансованого харчування.

Щоб виховний простір був відкритий та сповнений довіри

- *Підтримка та нагородження:* визнавати та винагороджувати активну участь учнів у виховних заходах та громадській діяльності.
- *Підтримувати професійний розвиток педагогів:* забезпечити педагогічний колектив необхідними знаннями та навичками у сфері патріотичного виховання.
- *Діяльність громадської ради:* активно використовувати можливості діяльності громадської ради для формування виховного простору.
- *Розширити міжнародну співпрацю:* встановити зв'язки зі школами та організаціями з інших країн з метою обміну досвідом у сфері патріотичного виховання.

Ініціативний колектив Новострілищанського опорного ліцею імені Миколи Лебедя Бібрської міської ради у постійному творчому пошуку і наповнює освітній простір духом здорової інтелектуальної конкуренції з метою досягнення успіху в мотивації до навчання, адже кожен учень має відчувати рух уперед, має завжди переживати за свої досягнення, нехай вони перші і скромні. Кожна дитина має свою особливість, головне вміти побачити її та розвивати.